

РУКОВОДИТЕЛЬ
Исполнительного комитета
Азнакаевского
муниципального района

Азнакай муниципаль районы
башкарма комитеты
ЖИТӘКЧЕСЕ

ул. Ленина, д.22, г. Азнакаево,
423330
Тел./факс (885592) 7-24-71, 7-26-
97
E-mail: aznakay@tatar.ru
adm-aznakay@mail.ru

Ленин урамы, 22 йорт, Азнакай
шәһәре, 423330
Тел./ факс (885592) 7-24-71, 7-26-97
E-mail: aznakay@tatar.ru
adm-aznakay@mail.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

«__28__» __01__ 2019 ел

№ __21__

Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының «2016 – 2020 елларга Азнакай муниципаль районында сәламәтлек саклауны үстерү» муниципаль программасы турында 2016 елның 27 июлендәге 235 номерлы карары белән расланган «2016-2020 елларга Азнакай муниципаль районында сәламәтлек саклауны үстерү «муниципаль программасына үзгәрешләр кертү турында (2016 елның 4 августындагы 242 номерлы, 2017 елның 5 апрелендәге 88 номерлы карарлар редакциясендә)

Муниципаль программа чараларын финанслауны төгәлләштерү максатларында **каrar бирәм:**

1. Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының «2016-2020 елларга Азнакай муниципаль районында сәламәтлек саклауны үстерү» муниципаль программасы турында «2016 елның 27 июлендәге 235 номерлы карары (2016 елның 4 августындагы 242 номерлы, 2017 елның 5 апрелендәге 88 номерлы карарлар редакциясендә) белән расланган «2016-2020 елларга Азнакай муниципаль районында сәламәтлек саклауны үстерү» программасына түбәндәге үзгәрешләрне керттергә:

1.1. 1 пунктта «2016-2020» саннарын "2016-2021" санына алмаштырырга»;

1.2. программа паспортын әлеге карарның 1 нче кушымтасы нигезендә яңа редакциядә баян итәргә.

2. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында» түбәндәге адрес буенча бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru> «Идарә» дәүләт автоматлаштырылган мәгълүмат системасында Азнакай муниципаль районының рәсми сайтында Интернет мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә түбәндәге адрес буенча урнаштырырга: <http://aznakaevo.tatar.ru>.

3. Әлеге карарның үтөлешен контрольдә тотуны Азнакай муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесенең социаль мөһәммәтләр буенча урынбасары Д.Р.Гыйләжәвкә йөкләргә.

Житәкче

А.Х.Шәмсетдинов

Азнакай муниципаль районы
Башкарма комитет карарына
кушымта
« _____ » _____ 2019 № _____

**«2016-2021 елларга Азнакай муниципаль районында сәламәтлек саклауны
үстерү»**

Муниципаль программа

1. Программаның паспорты

Программ атамасы	2016-2021 елларга Азнакай муниципаль районында сәламәтлек саклауны үстерү " муниципаль программасы (алга таба-Программа)
Программа эшләү өчен нигез	«Россия Федерациясендә гражданның сәламәтлеген саклау нигезләре турында " 2011 елның 21 ноябрәндәге 323 – ФЗ номерлы Федераль закон. «Гражданның сәламәтлеген әйләнә-тирә тәмәке төтенә йогынтысыннан һәм тәмәке куллану нәтижәләренән саклау турында " 2013 елның 23 февраләндәге 15-ФЗ номерлы Федераль закон»
Муниципаль заказчылар - программа координаторлары	Азнакай муниципаль районы башкарма комитеты; Азнакай район үзәк хастаханәсе «дәүләт автоном сәламәтлек саклау учреждениесе»
Төп эшләүчеләр программасы	Азнакай муниципаль районы башкарма комитеты; Азнакай район үзәк хастаханәсе «дәүләт автоном сәламәтлек саклау учреждениесе»
Программаның Максатлары	<p>Медицина ярдәменән һәркем файдалана алуны тәмин итү һәм медицина хезмәтләренә нәтижәләгән арттыру, күләме, төрләре һәм сыйфаты халыкның авырулар һәм ихтыяжларына туры килергә һәм район халкының уртача гомер озынлыгын арттырырга тиеш.</p> <p>Профилактика юнәлешен актив үстерү, авыруларны иртә ачыклау (скрининг һәм диспансерлаштыру) алга таба үстерү, шулай ук авыруларны вакытында югары нәтижәле дөвалау һәм реабилитацияләү мөмкинлеген арттыру.</p> <p>Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү, авырулар санын профилактикалау, шул исәптән Азнакай муниципаль районы халкы арасында артериаль гипертония дә бар.</p> <ul style="list-style-type: none"> - повышение эффективности оказания медицинской ярдәм итү, ашыгыч һәм кичектергесез медицина ярдәме күрсәтү. - диагностика, профилактикалау һәм дөвалауның инновацион методларын, шулай ук персонализацияләнгән медицина нигезләрен үстерү һәм гамәлгә кертү. - бала табарга ярдәм итү һәм балачак хезмәт нәтижәләгән арттыру; - дөваланмый торган авыруларны, шул исәптән балаларны медицина ярдәме белән тәмин итү. - сәламәтлек саклауны оештыруның системалылыгын тәмин итү. - сәламәтлек саклау системасын югары квалификацияле һәм мотивацияләнгән кадрлар белән тәмин итү. - беренчел медик-санитар ярдәмне алга таба үстерү, халыкны амбулатор шартларда дару белән тәмин итү программаларын киңәйтү һәм дөвалауның югары технологияле методлары күләмен алга таба киңәйтү. - сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруны, алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметүне норматив хокукый тәмин итү, авырулар санын, шул исәптән халык арасында артериаль гипертонияне

	<p>профилактикалау.</p> <ul style="list-style-type: none"> - сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү, Азнакай муниципаль районы халкы арасында авыручылар санын, шул исәптән артериаль гипертонияне профилактикалау. - социаль профилактика институтын яңадан торгызу һәм жәмәгәтчелекне сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга жәлеп итү, алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү, авырулар санын, шул исәптән халык арасында артериаль гипертонияне профилактикалау. - районда демографик хәлнең яхшыруы. - 2020 елга халыкның уртача гомер озынлығына 73 яшькә кадәр ирешү. - яшүсмерләр арасында суицидаль эшләрне кисәтү буенча профилактик эшне оештыру, стресска каршы торучанлыкны үстерү, укучыларның психик сәламәтлеген саклау һәм ныгыту.
<p>Программаның бурычлары</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Сәламәтлекне саклау һәм беренчел медик-санитар ярдәмне үстерү өлкәсендә профилактика беренчелеген тәэмин итү; - Азнакай муниципаль районы халкы арасында алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү, авырулар санын, шул исәптән артериаль гипертонияне киметү; – Халыкның, шул исәптән йөрәк-кан тамырлары авырулары белән авыручылар санының 1% ка кимүен. - Халыкның гомуми үлем дәрәжәсе кимү, шул исәптән: - йөрәк-кан тамырлары системасы авыруларыннан; - яман шешләрдән; - жәрәхәтләнүдән, шул исәптән юл-транспорт һәлакәтеннән. - Халыкка медицина ярдәме күрсәтү сыйфатын яхшырту. - Уртача гомер озынлығын 73 яшькә кадәр арттыру. - "риск төркеме» балаларын ачыклау, әлеге төркемне релаксация һәм үзрегуляция алымнарына өйрәтү; - югары квалификацияле кадрларга ихтыяжны канәгатьләндерү, яшь белгечләргә социаль ярдәм күрсәтү һәм Азнакай муниципаль районының сәламәтлек саклау учреждениеләре биналарының хәлен яхшырту; - төрле учреждениеләр һәм оешмалар белгечләре белән ведомствоара хезмәттәшлек; - сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау, укучыларда уңай образ формалаштыру.
<p>Ярдәмче программалар исемлеге</p>	<p>Подпрограмма 1. "Авыруларны профилактикалау һәм сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру".</p> <p>Подпрограмма 2. "Ана һәм бала сәламәтлеген саклау».</p> <p>Подпрограмма 3. "Вакцинопрофилактика».</p> <p>Подпрограмма 4. "Анти-ВИЧ/СПИД»</p> <p>Ярдәмче программа 5. "Сәламәтлек саклау системасын кадрлар белән тәэмин итү».</p> <p>Подпрограмма 6. "Сәламәтлек саклауда мөһимләштерү үсеше».</p> <p>Программа 7. "Балигь булмаганнар һәм яшьләр</p>

	арасында суицид профилактикасы».
Бүлекләрнең Исемлеге	<p>I. Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү һәм авырулар санын профилактикалау буенча оештыру чаралары.</p> <p>II. Азнакай районы халкы арасында тәмәке эшләнмәләре, наркотик матдәләр, алкогольле продукция һәм сыра куллануны кискәтү.</p> <p>III. Дәвалау-профилактика чаралары.</p> <p>3.1. Балигъ булмаганнар арасында девиант тәртипне һәм суицидларны кискәтү.</p> <p>IV. Спорт һәм массакуләм физик культураны үстерү чаралары.</p> <p>V. юл травматизмын кискәтү.</p> <p>VI. Әйләнә-тирә мохитне саклау.</p> <p>6.1 эчәргә яраклы суның сыйфатын яхшырту.</p> <p>6.2 су ресурсларын саклау.</p> <p>6.3 кече һәм урта елгаларны торгызу.</p> <p>6.4 үсемлекләр һәм хайваннар дөньясын саклау.</p> <p>6.5 калдыкларны саклау, утильләштерү, эшкөртү.</p> <p>6.6 экологик белем һәм тәрбия бирү.</p> <p>VI. Ижтимагый район чаралары.</p>
Сату сроклары	2016 - 2021 еллар
Финанслау чыганақлары	<p>2016-2021 елларда Программаны финанслауның гомуми күләме 120 298,60 мең сум тәшкит итәчәк, шул исәптән:</p> <p>2016 ел – 8 057,1 мең сум;</p> <p>2017 ел-8 242,0 мең сум;</p> <p>2018 ел-39 020,5 мең сум;</p> <p>2019 ел-61 365,0 мең сум;</p> <p>2020 ел-2 253,0 мең сум;</p> <p>2021 ел - 1 361,0 мең сум;</p> <p>Жирле бюджет акчалары хисабына-2 440,4 мең сум.</p> <p>Бюджеттан тыш чаралар хисабына-117 858,2 мең сум.</p> <p>Программаны финанслау күләме фаразланган характерда һәм тиешле елга һәм план чорына Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы бюджеты проектын формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.</p> <p>Федераль бюджет, жирле бюджет һәм бюджеттан тыш чыганақлар акчалары ел саен төзелә торган шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә билгеләнәчәк</p>
Көтелгән ахыргы программаны тормышка ашыру нәтижәләре (нәтижәләрне бәяләү индикаторлары) һәм бюджет нәтижәлелеге күрсәткечләре	<ul style="list-style-type: none"> - Азнакай муниципаль районы халкы арасында алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү, авырулар санын, шул исәптән артериаль гипертонияне киметү; - Халыкның авырулар санының 1% ка кимүе%; - Халыкның гомуми үлем дәрәжәсе кимү; - Уртача гомер озынлыгын 73 яшькә кадәр арттыру; - Азнакай муниципаль районының сәламәтлек саклау учреждениеләре биналарының һәм кадрлар резервын яхшырту; - Балаларны социаль һәм психологик яклау, девиант тәртипле балалар санын киметү һәм суицидаль омытылышларны булдырмау; - Балалар-ата-аналар мөнәсәбәтләрен оптимальләштерү эшен оештыру.

Программаның үтәлешен контрольдә тоту	Азнакай муниципаль районы башкарма комитеты.
---------------------------------------	--

1. Программаны ресурслар белән тәэмин итүне нигезләү.

Эксперт бәяләүләре буенча, сәламәтлеккә риск һәм яшәү рәвеше факторларының йогынтысы якинча 50% тәшкил итә. Шуңа күрә бөтен район халкының һәм медик-санитар белем бирү һәм сәламәтлекне саклау өлкәсендә комплекслы ведомствоара программаларның актив катнашуыннан башка демографик кризисны жиңү һәм халыкның сәламәтлеген яхшырту юлында уңышка ирешеп булмый.

Халыкның гигиеник белеменең түбән дәрәжәсе, башка сәбәпләр белән беррәттән, йогышлы һәм паразитар авыруларның югары таралуына ярдәм итә. Иммунопрофилактика йогышлы һәм аерым онкология авырулары белән көрәшнәң иң нәтижәле һәм экономияле чарасы булып тора, бу исә халыкның гомер озынлыгын арттыруга китерә.

В тибындагы гемофиль йогышын вакцинопрофилактикалау, жыл белән оспа, ротавирус йогышы, аналык шейкасы, пневмококкококка һәм бенингококк инфекциясе яман шеше өлешендә профилактик прививкаларның региональ календарен тормышка ашыру зарур.

Сәламәтлек саклау компетенциясендә булган факторларны (сәламәтлек саклау системасын үстерү, медицина ярдәменең сыйфаты һәм һәркем өчен мөмкин булуы, авыруларны иртә ачыклау, авыруларны икенчел һәм өченчеләк профилактикалау) һәм сәламәтлек саклау компетенциясе кысаларыннан чыга торган факторларны бүлү мөһим.

Үлем-китем дәрәжәсенә йогынты ясауның медицина алымнарын гына куллану һәм халыкның сәламәтлеген саклау нәтижәле түгел.

Төп юнәлеш - дөвалау-профилактика учреждениеләре исәбенә генә түгел, башка профилактика субъектлары (мәгариф, физик культура һәм спорт, туклану, мәдәният һ.б.) исәбенә дә профилактик юнәлешне көчәйтү. Массакүләм профилактика стратегиясе-тормыш рәвешен һәм әйләнә-тирә мохит факторларын авырулар белән бәйләү үзгәртү, шулай ук социаль һәм икътисадый детерминант.

Халыкны сәламәт яшәү рәвешенә өндүргә, травматизмны кисәтүгә, актив ял итүгә, физик культура, туризм һәм спорт белән шөгыльләнүгә юнәлдерелгән даими эшли торган мәгълүмати-пропаганда һәм белем бирү системасын булдыру һәм үстерү аша халыкның сәламәтлеген саклау һәм ныгыту мәсьәләләре буенча хәбәрдарлык дәрәжәсен күтәрү.

2. Башкаручылар.

- ТР Азнакай муниципаль районы башкарма комитеты;
- "Азнакай РҮХ «дәүләт автоном сәламәтлек саклау учреждениесе»;
- Жирле үзидарә органнары;
- МКУ " Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре идарәсе»;
- МКУ " Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф идарәсе»;
- Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының Физик культура, спорт һәм туризм идарәсе;
- Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният Идарәсе МКУ;
- Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының опека һәм попечительлек бүлегә;
- Россия Эчке эшләр министрлыгының ТР Азнакай районы буенча бүлегә» (киләшү буенча);
- Азнакай муниципаль районында социаль яклау бүлегә (киләшү буенча);
  - Татарстан Республикасы (Татарстан) буенча Роспотребнадзор Идарәсенәң Бөгелмә, Азнакай, Баулы районнарындагы территорияль бүлегә (киләшү буенча));
  - "Азнакай радиосы һәм телевидениесе» ТРК (киләшү буенча);

- «Татмедиа» ААЖ филиалы «Маяк» газетасы редакциясе (килешү буенча).

Субъектларның төп функцияләре үз компетенциясе кысаларында:

- халык арасында алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметүнең өстенлекле юнәлешләр, максатларын һәм бурычларын билгеләү (тәгаенләү), авырулар санын, шул исәптән артериаль гипертонияне профилактикалау;

- сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру өлкәсендә планлаштыру;

- тиешле норматив хокукый актларны эшләү һәм кабул итү;

- сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, авырулар санын, шул исәптән артериаль гипертонияне профилактикалау, халык арасында алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү программаларын эшләү, кабул итү һәм гамәлгә ашыру;

- профилактик эшне турыдан-туры гамәлгә ашыру;

- сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, авырулар санын профилактикалау эшчәнлеген матди, финанс ягыннан, кадрлар белән тәэмин итү, шул исәптән артериаль гипертониядә халык арасында алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү;

- эшкә җәлеп ителгән җирле үзидарә органнары эшчәнлеген контрольдә тоту һәм аларга кирәкле ярдәм күрсәтү.

Азнакай муниципаль районы һәм Азнакай РҮХ җирле үзидарә органнары профилактик йогынты ясауның мөмкин кадәр үтемле булуын, тәэсир итүнең нәтиҗәле булуын, аларның җитәрлек булуын, адекватлыгын һәм комплекслылыгын, бердәм социаль контроль һәм аларга ярдәм күрсәтү нигезендә кешеләр белән эшләүдә индивидуаль якин килүне тәэмин итәләр. Азнакай муниципаль районының җирле үзидарә органнары барлык милек рәвешләрендәге оешмалар, учреждениеләр һәм предприятиеләр эшчәнлеген сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруда катнашучы профилактик юнәлештәге яңа иҗтимагый структуралар булдыру, халык арасында алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү, авырулар санын, шул исәптән артериаль гипертонияне профилактикалау буенча хуплыйлар һәм хуплыйлар, ирекле нигездә булдырыла торган иҗтимагый берләшмәләр системасын формалаштыруга стимул бирәләр.

- халык арасында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү һәм авырулар санын, шул исәптән артериаль гипертонияне профилактикалау буенча турыдан-туры катнашу;

-кешеләрне саклау һәм аларның гомерен, сәламәтлеген, намусын һәм абруен-алкогольгә бәйлеләктән саклау;

- хокук тәртибен саклау.

Барлык милек рәвешләрендәге оешмалар, предприятиеләр һәм учреждениеләр, сәяси партиялар һәм хәрәкәтләр, дини конфессияләр, төрле ассоциацияләр һәм фондлар Азнакай муниципаль районы җирле үзидарә органнары кушуы буенча профилактика эшчәнлегендә катнашалар, йөз инициативасы РФ законнары белән билгеләнә торган чикләрдә һәм рәвешләрдә.

3.Эшчәнлекне координацияләү

Эшчәнлекне координацияләү «Азнакай үзәк район хастаханәсе» («Азнакай РҮХ») дөүләт автоном сәламәтлек саклау учреждениесенә йөкләнә. «Азнакай РҮХ» дөүләт автоном сәламәтлек саклау учреждениесе эшчәнлегә эшләнгән һәм кабул ителгән норматив хокукый актлар белән регламентлана. Азнакай муниципаль районы башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә торган карарлар «Азнакай РҮХ» дөүләт автоном сәламәтлек саклау учреждениесе тарафыннан, килешү буенча, җирле үзидарә органнарының башка ведомство карамагындагы учреждениеләре белән берлектә башкарыла.

«Азнакай РҮХ» дөүләт автоном сәламәтлек саклау учреждениесе вәкаләтләренә керә:

- сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү, авырулар санын, шул исәптән артериаль гипертонияне профилактикалау буенча халык арасында комплекслы чаралар үткөрү;

- сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга, алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметүгә, авырулар санын, шул исәптән артериаль гипертонияне профилактикалауга ярдәм итүче муниципаль программалар һәм башка норматив хокукый актлар проектларын эшләү, халык арасында аларның үтөлешен, бүлөп бирелгән акчалардан максатчан файдалануны контрольдә тоту;

- Азнакай муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесенә сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру турышы турында мәгълүмат бирү, аның нәтижәлелеген арттыру буенча тәкъдимнәр кертү;

- халык арасында алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү мәсьәләләре буенча жирле үзидарә органнары житәкчеләрен тыңлауны оештыру;

- профилактика субъектлары эшчәнлеген координацияләү:

а) алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү, халык арасында авыручылар санын профилактикалау, бу эшне камилләштерү буенча чаралар эшләүдә;

б) алкоголь продукциясен, сыра һәм тәмәке куллануны киметү өлкәсендә норматив хокукый актлар проектларын эзерләү, халык арасында авыручылар санын профилактикалау;

в) халык, массакуләм мәгълүмат чаралары белән хезмәттәшлекне ныгыту һәм тыгыз хезмәттәшлекне жайга салу.

4. Программаны тормышка ашыру нәтижәлелеген бәяләү

Программаны тормышка ашыру 2021 елга ирешергә мөмкинлек бирәчәк:

- Азнакай муниципаль районы халкы арасында алкогольле продукция, сыра һәм тәмәке куллануны киметү, авырулар санын, шул исәптән артериаль гипертонияне киметү;

- Халыкның авырулар санының 1% ка кимүе%,

- Халыкның гомуми үлем дәрәжәсе кимү,

- Уртача гомер озынлыгын 73 яшькә кадәр арттыру,

- Азнакай муниципаль районының сәламәтлек саклау учреждениеләре биналарының һәм кадрлар резервын яхшырту.

2016-2021 елларга Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районында "Сәламәтлек саклауны үстерү" муниципаль программасына кушымта

2016-2021 елларга Азнакай муниципаль районында сәламәтлек саклауны үстерү Программасы

№ п/п	Төп чараларның исеме	Вакыт үтәләргә тиешнә (елларга)	Финанслау чыганаclarы (мең сум)					Башкаручылар
			РФ	ТР	Муниципаль бюджет (агымдагы финанслау)	Бюджеттан тыш чаралар	Барлығы	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Авыруларны профилактикалау һәм сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру ярдәмче программасы. Беренчел медик-санитар ярдәм үсеше.								
1. 1. «Йогышлы булмаган авыруларны медицина профилактикасы системасын үстерү һәм сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, шул исәптән балаларда да»								
1.1 Алкоголь һәм тәмәке куллануны киметүне дә кертеп, Азнакай районы халкында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга юнәлдерелгән чаралар.								
1.1.1	"Гражданнарның сәламәтлеген әйләнә-тирә тәмәке төтенә йогынтысыннан һәм тәмәке куллану нәтижәләреннән саклау турында" 2013 елның 23 февралендәге 15-ФЗ номерлы Федераль законның үтәлешен тикшерүне гамәлгә ашыру" - тәмәке эшләнмәләрен сату нокталары урнаштыру буенча, - тәмәке эшләнмәләрен 18 яшькә кадәр сату. - ныклы алкогольле продукцияне сату вакытын чикләүне.	2016 2017 2018 2019 2020 2021				24,0 25,0 30,0 30,0 30,0 -	24,0 25,0 30,0 30,0 30,0 -	Муниципаль берәмлекләр башкарма комитетлары, район башкарма комитетының икътисад сәнәгать һәм сәүдә бүлегә, Россия Эчке эшләр министрлыгының Азнакай районы буенча бүлегә, Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенең Бөгелмә, Азнакай, Баулы районнарындагы

								территориаль бүлеге (килештерү буенча)
1.1.2	Үзәк район хастаханәсе белгечләре, хокук саклау органнары һәм Роспотребнадзор, мәгариф, социаль яклау идарәсе, яшьләр эшләре Идарәсе, физик культура, спорт һәм туризм идарәсе хезмәткәрләре катнашында ведомствоара «түгәрәк өстәл» ләр һәм жирле телевидение буенча башка чаралар үткөрү.	2016 2017 2018 2019 2020 2021						"АРТ телерадиокомпаниясе «ЖЧЖ (килешү буенча)," Азнакай РҮХ» ДАСУ ТР Азнакай районы буенча Россия ЭЭМ бүлеге (килешү буенча)), "Мәгариф идарәсе» МКУ, ТР Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының Азнакай районындагы СЗ бүлеге (килешү буенча), «Яшьләр эшләре идарәсе» МКУ, «физик культура, спорт һәм туризм идарәсе" МКУ»
1.1.3	Сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау һәм зарарлы бәйлелекне профилактикалау буенча агитация материаллары (фильмнар, стендлар, листовкалар, буклетлар, флаерлар һәм тдп.) сатып алу һәм тиражлау.	2016 2017 2018 2019 2020 2021				5,0 5,0 7,0 10,0 15,0 15,0	5,0 5,0 7,0 10,0 15,0 15,0	"Азнакай РҮХ» МКУ» Мәгариф идарәсе», ТР Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының Азнакай районындагы СЗ бүлеге (килешү буенча),» Яшьләр эшләре идарәсе «МКУ," физик культура, спорт һәм туризм идарәсе " МКУ»
1.1.4	Ижтимагый берләшмәләргә жәлеп итеп, хезмәт коллективларында (оешмаларында) сәламәт яшәү рәвеше өчен хәрәкәт эшен дәвам итәргә: - хезмәт коллективларында сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау һәм һөнәри авыруларны профилактикалау өчен җаваплы кешеләргә билгеләү;	2016 2017 2018 2019 2020 2021						Барлык милек формасындагы учреждениеләр (оешмалар).

	<p>- шәһәр һәм районның барлык предприятиеләре һәм учреждениеләрендә сәламәтлек почмакларын, стендларын яңарту;</p> <p>- тәмәке тарту өчен махсус билгеләнгән урыннарны тәртипкә китерү.</p> <p>- күмәк шартнамәләргә керту, чаралар учреждениесенең эчке тәртип кагыйдәләре тәмәке тартудан баш тарткан һәм сәламәт яшәү рәвеше алып баручыларны бүләкләү (хезмәткәрне ялга бер көн бирү, һ.б. житәкчелек каравына тәкъдим итү).</p>							
1.1.5	«Маяк» жирле газетасына төрле авыруларны профилактикалау һәм сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга юнәлдерелгән актуаль темаларга даими рәвештә мәкаләләр бастырып чыгару.	2016 2017 2018 2019 2020 2021				10,0 15,0 15,0 20,0 20,0 20,0	10,0 15,0 15,0 20,0 20,0 20,0	Район жирле үзидарә органнары, " Азнакай РҮХ» ДАССО Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенең Бөгелмә, Азнакай, Баулы районнарындагы территориаль бүлеге (киләштерү буенча)) "Татмедиа» ААЖ филиалы «Маяк" газетасы редакциясе (киләшү буенча)
1.1.6	Сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау, тәмәке тартуны, алкоголизмны, наркоманияне профилактикалау өчен дөваллау учреждениеләрендә һәм кешеләр күпләп жыела торган урыннарда радио, DVD һәм агитация материалларын киң куллану.	2016 2017 2018 2019 2020 2021				55,0 55,0 55,0 70,0 70,0 70,0	55,0 55,0 55,0 70,0 70,0 70,0	"Азнакай РҮХ» ДАССОсы,» яшьләр эшләре буенча идарә «МКУ,» Физик культура, спорт һәм туризм идарәсе" МКУ, Азнакай районында ТР Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының СЗ бүлеге (киләшү буенча), Пенсия фонды (киләшү буенча),

								«Мәдәният идарәсе» МКУ эре сәүдә үзәкләре (киләшү буенча)
1.1.7	Билгеләү зоналары, буш нче тәмәке тарту.	2016 2017 2018 2019 2020 2021						Муниципаль берәмлекләр башкарма комитеты
1.1.8	Сәламәт яшәү рәвешен пропагандалаучы баннерларны Азнакай районы территориясендә урнаштыру һәм начар гадәтләрдән баш тарту.	2016 2017 2018 2019 2020 2021				25,0 30,0 40,0 50,0 55,0 55,0	25,0 30,0 40,0 50,0 55,0 55,0	ӨМР муниципаль берәмлекләре жирлекләре башкарма комитетлары, " Азнакай РҮХ «ДАССОсы»
1.1.9	Эчкечелек һәм тәмәке тарту проблемасына бәйлелек һәм мөнәсәбәт мәсьәләсе буенча эшләүче яшьләргә анкеталау.	2016 2017 2018 2019 2020 2021				3,0 3,0 3,5 3,5 3,5 3,5	3,0 3,0 3,5 3,5 3,5 3,5	Дәүләт статистикасы бүлегенә (киләшү буенча), «Азнакай РҮХ» МКУ «Физик культура, спорт һәм туризм идарәсе», «яшьләргә эшләре идарәсе» МКУ, «Мәгариф идарәсе " МКУ»,
1.1.1 0	Тәрбияләнүчеләрнең, укучыларның һәм педагогларның сәламәтлеген ныгыту проблемалары буенча инновацион авторлык программаларын гамәлгә кертү.	2016 2017 2018 2019 2020 2021						«Мәгариф идарәсе» МКУ, «Азнакай РҮХ " ДАСУ»
1.1.1 1	Хезмәт коллективында сәламәт яшәү рәвешен өчен хәрәкәт формалаштыру.	2016 2017 2018 2019 2020 2021						Районның хезмәт коллективлары житәкчеләре
1.1.1 2	Район күләмендә чаралар үткәру: - "Сәламәтлек атналыгы»; - «Мин яратам сине тормыш»,	2016 2017 2018				14,0 17,0 20,0	14,0 17,0 20,0	МКУ «Мәгариф идарәсе», «Азнакай РҮХ», «физик культура спорт һәм туризм

	- "Тәмәке тартудан баш тарту көне»	2019 2020 2021				22,0 28,0 30,0	22,0 28,0 30,0	идарәсе», «мәдәният Идарәсе» МКУ, Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенең Бөгелмә, Азнакай, Баулы районнарындагы территориаль бүлеге (киләшү буенча), «Яшьләр эшләре идарәсе " МКУ»
1.1.1 3	Сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау буенча акцияләр үткәру: - «Без наркотикларга каршы» - "Галәм чисталыгы булсын өчен» - "Спорт-начар гадәтләргә альтернатива» - "Без сәламәт яшәү рәвешен сайлыйбыз! Ө сез безнең белән?» - "СПИДка каршы көрәш көне» - "Наркоманиягә каршы көрәш көне»	2016 2017 2018 2019 2020 2021				6,0 8,0 10,0 12,0 14,0 15,0	6,0 8,0 10,0 12,0 14,0 15,0	"Азнакай РҮХ» ДАССОсы, «мәгариф идарәсе» МКУ, «физик культура спорт һәм туризм идарәсе» МКУ, «Мәдәният идарәсе» МКУ, Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенең Бөгелмә, Азнакай, Баулы районнарындагы территориаль бүлеге (киләшү буенча), «Яшьләр эшләре идарәсе" МКУ»
1.1.1 4	«Наркотикларсыз тормыш " айлыгы кысаларында чаралар үткәру.	2016 2017 2018 2019 2020 2021				3,0 3,0 3,0 3,0 3,0 3,0	3,0 3,0 3,0 3,0 3,0 3,0	«Азнакай РҮХ» , наркотикларга каршы комиссия, Район оешмалары һәм ведомстволары
1.1.1 5	Зарарлы бәйлелекне профилактикалау һәм балалар өчен сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау буенча видеофильмнар карауны оештыру	2016 2017 2018 2019 2020 2021						"Азнакай РҮХ» ДАССОсы, «мәдәният Идарәсе» МКУ," яшьләр эшләре буенча идарә»,
1.1.1 6	Балалар, яшьләр һәм аларның ата-аналары арасында табиб педиатрлар, Психиатрлар,	2016 2017						МКУ» Мәгариф идарәсе«,» Азнакай РҮХ", Эчке эшләр

	наркологиелар, полиция хезмәткәрләрен жәлеп итеп, зарарлы гадәтләргә каршы профилактика буенча лекцияләр, әңгәмәләр үткәрү	2018 2019 2020 2021						органны (килешү буенча), Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенәң Бөгелмә, Азнакай, Баулы районнарындагы территориаль бүлеге (килештерү буенча)
1.1.1 7	Сәламәтлек саклау учреждениеләре, шәһәр һәм район предприятиеләре, шәһәр һәм авыл мәктәпләре медицина хезмәткәрләре белән «сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау», «зарарлы бәйлелекне профилактикалау», «травматизмны профилактикалау» һәм башка актуаль темалар темасына конференцияләр үткәрү	2016 2017 2018 2019 2020 2021						«Азнакай РҮХ» ДАСУ(МБУЗ «Азнакаевская ЦРБ»)
1.1.1 8	Шәһәр һәм район предприятиеләрендә һәм оешмаларында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга юнәлдерелгән төрле авыруларны профилактикалау буенча табиблар тарафыннан актуаль темаларга лекцияләр оештыру	2016 2017 2018 2019 2020 2021						«Азнакай РҮХ» ДАСУ(МБУЗ «Азнакаевская ЦРБ»)
1.1.1 9	Мәктәп яшендәге балаларга һәм башлангыч һөнәри белем бирү учреждениеләре укучыларына ел саен профилактик медицина тикшерүләре үткәрү, шул исәптән наркотик чаралар һәм психотроп матдәләр куллануны рөхсәт итүче затларны ачыклау буенча да	2016 2017 2018 2019 2020 2021				37,0 42,0 47,0 52,0 57,0 57,0	37,0 42,0 47,0 52,0 57,0 57,0	МКУ «Управление образования», «Азнакай РҮХ» ДАСУ(МБУЗ «Азнакаевская ЦРБ»)
1.1.2 0	Азнакай РҮХ сәламәтлек саклау учреждениеләренең наркология кабинетларында тәмәке тартудан һәм башка зарарлы бәйлелектән баш тарту мәсьәләләре буенча консультацияләр оештыру	2016 2017 2018 2019 2020 2021						«Азнакай РҮХ» ДАСУ(МБУЗ «Азнакаевская ЦРБ»)

1.2. «Беренчел медик-санитар ярдәмне үстерү, шул исәптән авыл халкына да. Авыруларны һәм патологик торышны иртә ачыклау

системасын һәм аларны үстерү риск факторларын үстерү, шул исәптән медицина тикшерүләре һәм халыкны диспансерлаштыруны, шул исәптән балаларда да кертеп».

1. Башка чаралар

1.2.1.1	Гемодиализ сеансларын узун өчен Бөгелмә шәһәрәндә авырчыларны транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру	2016			468,9	943,8	1 412,7	«Азнакай РҮХ» ДАСУ(МБУЗ «Азнакаевская ЦРБ»)
		2017			914,0	900,0	1 814,0	
		2018			720,0	900,0	1 620,0	
		2019			-	900,0	900,0	
		2020			-	900,0	900,0	
		2021			-	900,0	900,0	
1.2.1.2	Балалар сырхауханәсендә балалар табибы-психолог штатын кертергә	2016			-	-	-	«Азнакай РҮХ» ДАСУ(МБУЗ «Азнакаевская ЦРБ»)
		2017			-	-	-	
		2018			-	-	-	
		2019			-	-	-	
		2020			-	850,0	850,0	
		2021			-	-	-	
1.2.1.3	Республика программалары нигезендә районның дөвалау-профилактика учреждениеләрен табиб кадрлар белән тәэмин итүне яхшырту: «максатчан программа» буенча (медицина югары уку йортында студентларны елына укыту)	2016			-	-	-	Исполком муниципального района, «Азнакай РҮХ» ДАСУ(МБУЗ «Азнакаевская ЦРБ»)
		2017			-	-	-	
		2018			-	-	-	
		2019			112,5	-	112,5	
		2020			112,5	-	112,5	
		2021			112,5	-	112,5	
2. Сәламәтлек саклау учреждениеләрен матди техник яктан тәэмин итү								
1.2.2.1	Медицина профилактикасы хезмәтен үстерү: -медицина профилактикасы кабинетын кирәкле техник жиһазлар һәм чыгым материаллары белән жиһазлау	2016			-	15,0	15,0	«Азнакай РҮХ» ДАСУ(МБУЗ «Азнакаевская ЦРБ»)
		2017			-	15,0	15,0	
		2018			-	20,0	20,0	
		2019			-	20,0	20,0	
		2020			-	25,0	25,0	
		2021			-	20,0	20,0	
1.2.2.2	«Гаиләне планлаштыру» кабинетын Азнакай үзәк район хастаханәсенә Хатын-кызлар консультациясе белән берләштерергә, «яшь әниләр» һәм «яшь әтиләр» мәктәбе эшен көчәйтәргә кирәк»	2016			-	15,0	15,0	«Азнакай РҮХ» ДАСУ(МБУЗ «Азнакаевская ЦРБ»)
		2017			-	20,0	20,0	
		2018			-	25,0	25,0	
		2019			-	30,0	30,0	
		2020			-	35,0	35,0	
		2021			-	30,0	30,0	
1.2.2.3	Балалар поликлиникасының «сәламәт бала»	2016				15,0	15,0	«Азнакай РҮХ» ДАСУ(

	кабинетын заманча жиһазлар белән жиһазлау һәм аның эшен көчәйтәргә	2017 2018 2019 2020 2021				20,0 25,0 30,0 35,0 30,0	20,0 25,0 30,0 35,0 30,0	МБУЗ «Азнакаевская ЦРБ»)
1.2.2.4	Цифрлы-рентген аппаратын сатып алу	2016 2017 2018 2019 2020 2021				- - 7000,0 - -	- - 7000,0 - -	«Азнакай РҮХ» ДАСУ(МБУЗ «Азнакаевская ЦРБ») Муниципаль район башкарма комитеты
1.2.2.5	Сатып алу фиброгастродуоденоскоп	2016 2017 2018 2019 2020 2021				- 80,0 - - - -	- 80,0 - - - -	«Азнакай РҮХ» ДАСУ(МБУЗ «Азнакаевская ЦРБ») Муниципаль район башкарма комитеты
1.2.2.6	3 данә ХМТ цифралы аппарат-программа комплексын сатып алу.	2016 2017 2018 2019 2020 2021			- - - - - -	- 90,0 - - - -	- 90,0 - - - -	«Азнакай РҮХ» ДАСУ(МБУЗ «Азнакаевская ЦРБ») Муниципаль район башкарма комитеты
1.2.2.7	Стоматологик жиһазлар сатып алу һәм урнаштыру	2016 2017 2018 2019 2020 2021			- - - - - -	- - 100,0 - - -	- - 100,0 - - -	«Азнакай РҮХ» ДАСУ(МБУЗ «Азнакаевская ЦРБ») Муниципаль район башкарма комитеты
1.2.2.8	Күзләр өчен лазер жиһазлар сатып алу.	2016 2017 2018 2019 2020 2021			- - - - - -	- 6000,0 - - - -	- 6000,0 - - - -	«Азнакай РҮХ» ДАСУ(МБУЗ «Азнакаевская ЦРБ») Муниципаль район башкарма комитеты
1.2.2.9	Магнит-резонанс томограф аппаратын сатып алу.	2016 2017			- -	- -	- -	«Азнакай РҮХ» ДАСУ(МБУЗ «Азнакаевская

		2018			-	30000,0	30 000,0	ЦРБ»)
		2019			-	60 000,	60 000,0	,
		2020			-	0	-	Муниципаль район
		2021			-	-	-	башкарма комитеты
1.2.2.1 0	Азнакай шәһәрәндә модульле патолог – анатомия бүлгеге төзелеше(2016 ел)	2016			-	6417,4	6417,4	«Азнакай РҮХ» ДАСУ(
		2017			-	-	-	МБУЗ «Азнакаевская
		2018			-	-	-	ЦРБ»)
		2019			-	-	-	
		2020			-	-	-	
		2021			-	-	-	
	БАРЛЫГЫ:				2 440,4	117 858	120 298,	
		2016			468,87	7 588,2	8 057,10	
		2017			914,0	7 328,0	8 242,0	
		2018			720,0	38 300,5	39 020,5	
		2019			112,5	61 252, 5	61 365,0	
		2020			112,5	2 140,5	2 253,0	
		2021			112,5	1 248,5	1 361,0	

